

Owoce-niełupki ambrozji bylicolistnej

Siewka ambrozji bylicolistnej

Dorosły okaz ambrozji bylicolistnej

PROFILAKTYKA

Aby maksymalnie zabezpieczyć się przed ryzykiem pojawienia się roślin ambrozji należy:

- regularnie lustrować pola uprawne i tereny, na których mogłaby ona wystąpić,
- kontrolować materiał siewny, siano i słomę w celu wykrycia owoców (niełupek) i roślin ambrozji,
- stosować do siewu materiał wolny od owoców (niełupek) ambrozji.

ZACHOWAĆ ŚRODKI OSTROŻNOŚCI.
USUWAJĄC ROŚLINY RĘCZNIE NAKŁADAĆ
RĘKAWICE OCHRONNE, W OKRESIE KWITNIENIA
I PYLENIA ZAWSZE UŻYWAĆ MASKI!!!

Adresy internetowe:

<http://www.ior.poznan.pl>

<http://www.piorin.gov.pl/>

<http://gatunkiinwazyjne.ior.agro.pl>

<http://www.alergia.org>

Autor opracowania: mgr inż. Krystyna Miklaszewska, IOR – PIB Poznań

Oprawa graficzna: mgr inż. Dominik Krawczyk, IOR – PIB Poznań

Fotografie: Agroscope ACW, Nyon Szwajcaria, <http://www.acw.admin.ch>

Ambrozja bylicolistna

*Zagraża uprawom rolniczym,
środowisku i zdrowiu*

**INSTYTUT OCHRONY ROŚLIN
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Zakład Herbologii i Techniki Ochrony Roślin
ul. Władysława Węgorka 20, 60-318 POZNAŃ

SZKODLIWOŚĆ

Gatunki roślin z rodzaju ambrozja należą do rodziny astrowatych (*Asteraceae*). Ich cechą charakterystyczną jest silne działanie alergogenne pyłku. Ponad 12% populacji ludzkiej wykazuje wrażliwość na pyłki tych roślin, zapadającą na **gorączkę sienną** z objawami wysokiej gorączki, astmy itp. Silne uczulenie może spowodować już 5–10 ziarenek pyłku ambrozji w 1 m³ powietrza.

Pyłek ambrozji może przebyć wielkie odległości

Szkodliwość ambrozji jako chwastów polega na konkurowaniu z roślinami uprawnymi o światło, wodę i składniki pokarmowe.

Chwasty z rodzaju ambrozja, ze względu na swoje duże zdolności adaptacyjne i wysoką konkurencyjność w stosunku do innych roślin mogą zubożyć różnorodność biologiczną na opanowywanych terenach poprzez wypieranie gatunków endemicznych. W dodatku zadowoleniu się ambrozji sprzyjają zmiany klimatyczne.

Rodzaj *Ambrosia* obejmuje około 40 gatunków. Największe zagrożenie stanowią trzy z nich:

- *Ambrosia artemisiifolia* L. – **ambrozja bylicolistna**
- *Ambrosia trifida* L. – **ambrozja trójdzielnia**
- *Ambrosia psilostachya* DC – **ambrozja zachodnia** (wieloletnia)

Uprawom rolniczym najbardziej zagraża ambrozja bylicolistna

Roślina jednoroczna, bez odrośli. Łodyga o wysokości od 30 do 200 cm, kosmato owłosiona, kanciasta, lekko bruzdkowana. Większe liście pierzastodzielne, zarówno dolne jak i górne zaopatrzone w ogonki. Górna strona liści ciemnozielona, dolna – szarawa. Kwiaty męskie barwy żółtej, zebrane po 5–25 sztuk w koszyczki o średnicy 2–5 mm. Koszyczki żeńskie jedno- lub dwukwiatowe, z dzióbkiem długości około 1,2 mm i 4–7 cierniami, zebrane po 5–6 sztuk w pęczkach, znajdujących się w pachwinach liści lub u nasady kwiatostanów męskich. Kwitnie od sierpnia do października. Owocem jest niełupka otoczona szarobrazową osłoną kształtu odwrotnie jajowatego, u podstawy klinowato zwężona, z siatkowanym rysunkiem na powierzchni. Wokół wierzchołkowej części osłony 5–10 drobnych wyrostków (do 1 mm długości) oraz jeden wyraźny wyrostek położony centralnie. Wymiary osłony: długość 2,2–5,1 mm; szerokość 1,5–2,5 mm; grubość 1,4–2,5 mm. Występuje głównie na suchych murawach i przydrożach. Może zachwaszczać wszystkie uprawy polowe. Spotykana w pobliżu ciągów komunikacyjnych oraz brzegów wód.

Owoce ambrozji bylicolistnej najczęściej można spotkać w ziarnie zbóż, kukurydzy, nasionach soi i słonecznika oraz śrutach paszowych.

AMBROZJĘ BYLICOLISTNĄ ŁATWO POMYLIĆ Z BYLICĄ POSPOLITĄ LUB KOMOSĄ BIAŁĄ

Owoce (niełupki) ambrozji bylicolistnej, przez które chwast się rozmnaża, mają bardzo dużą zdolność przetrwania w niekorzystnych warunkach klimatycznych (niskie temperatury zimowe w Polsce). Nasiona (owoce) mogą zalegać w glebie przez wiele lat nie tracąc zdolności kiełkowania.

Ambrozji najbardziej odpowiada klimat umiarkowany, ciepły, kontynentalny. Wymaga dużej ilości światła, dlatego rośnie w miejscach nasłonecznionych i ciepłych. Najlepiej rośnie na glebach suchych i świeżych, umiarkowanie żyznych i żyznych, luźnych, o niskiej zawartości humusu i o odczynie słabo kwaśnym lub obojętnym.

Okazuje się jednak, iż rośliny ambrozji mają bardzo duże zdolności adaptacyjne i powoli rozprzestrzeniają się na północy Europy w nieco chłodniejszych warunkach klimatycznych.

ZWALCZANIE

Ambrosję bylicolistną zwalczać można metodami: mechaniczną, chemiczną oraz zabiegami agrotechnicznymi.

POJEDYNCZYCH EGZEMPLARZY AMBROZJI NIE ZWALCZAĆ CHEMICZNIE LECZ MECHANICZNIE!

Niewielkie ogniska należy niszczyć poprzez wykopywanie roślin wraz z całym systemem korzeniowym i ich palenie. Zwarte ogniska ambrozji niszczyć przez ich wypalanie. Zwalczać w fazie intensywnego wzrostu, przed kwitnieniem. Po zwalczeniu ambrozji stosować następujące zabiegi agrotechniczne:

- pole przeznaczyć na czarny ugór lub przez 2–3 lata uprawiać zboża ozime poprzedzone póługorową uprawą gleby;
- wczesną wiosną ugory bronować, a następnie kultywatorować;
- w wypadku ponownych masowych wschodów chwastu pole zaorać na pełną głębokość i następnie uprawiać tak jak na czarny ugór.

W Polsce do zwalczania ambrozji bylicolistnej w uprawach rolniczych zarejestrowanych jest obecnie kilka substancji aktywnych.

W uprawach buraka zaleca się stosować **chlopyralid** (Cliophar 300 SL, Faworyt 300 SL, Lontrel 300 SL), herbicydy te zalecane są również do stosowania w uprawach rzepaku. Faworyt 300 SL można ponadto zastosować w kukurydzy, zaś Lontrel 300 SL w jęczmieniu jarym i ozimym, pszenicy jarej i ozimej oraz w pszenicy. W uprawach rzepaku zaleca się **Chlopyralid** wraz z **pikloramem**, dwie substancje aktywne zawarte w herbicydzie Galera 334 SL.

W celu zwalczania ambrozji w zasiewach pszenicy jarej, jęczmienia jarego, pszenicy ozimej i jęczmienia ozimego może być zastosowany **2,4-D** (Esteron 564 EC). W zbożach ozimych (pszenica, jęczmień, pszenżyto) zalecany jest Kantor 050 SC, zawierający jako substancję aktywną **florasulam**. W uprawach ziemniaków ambrosję bylicolistną można skutecznie zwalczać substancją **oksadiargil** (Raft 400 SC).

HERBICYDY ZA W S Z E NALEŻY STOSOWAĆ ZGODNIE Z ZALECENIAMI ZAWARTYMI W ETYKIETACH – INSTRUKCJACH!!

W każdym przypadku stwierdzenia występowania ambrozji należy skontaktować się z właściwą terenową placówką Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.